

Teknoloji ve Din

Etkileşim, Çatışma ve Uyum

Doç. Dr. Talip Demir

Teknoloji ve Din

Etkileşim, Çatışma ve Uyum

Yazar
Talip Demir

Editör
İsmet Tunç

E-ISBN: 978-625-382-393-1

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI
Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Samet TORUN
Baskı: Ankara, Ağustos 2026
Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)
Elektronik Yayın Formatı: PDF
Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA
Tel.: (0312) 482 00 11
Web: www.vizetek.com.tr
E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com
Yayıncı Sertifika No: 41575

Teknoloji ve Din

Etkileşim, Çatışma ve Uyum

Doç. Dr. Talip Demir

Ankara 2026

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	7
--------------	---

GİRİŞ

Teknik – Teknoloji – Bilim İlişkisi.....	12
Din Olgusu.....	19
Teknoloji – Din İlişisine Tipolojik Bakış.....	22

I. EVRE

SESSİZLİK DÖNEMİ

Tarih Öncesi Çağlar	31
Antik Çağ	36
Orta Çağ Hristiyan Dünyası.....	45
İslam Coğrafyası.....	57
Çin Medeniyeti	64

II. EVRE

RET VE İNKÂR DÖNEMİ

Reform Sonrası Dönem	73
Sanayi Devrimi ve Makineleşme	92
Osmanlı'da Makine Karşıtlığı: “Gâvur İcadı”	111
20. Yüzyıl.....	120

III. EVRE

KABULLENME VE UYUM DÖNEMİ

Dijitalleşme	143
Yapay Zekâ.....	157
Teknoloji Kültürü.....	170
Yeni Bir Din Olarak Teknoloji	183
Sonuç	197
Kaynakça.....	199

ÖN SÖZ

Bu çalışma 21. yüzyılın en dinamik ve çarpıcı konularından birini oluşturan teknoloji ve din ilişkisini nesnel bir zeminde ele alma ihtiyacından doğmuştur. Zira günümüzde teknoloji insanın sadece gündelik hayatını kolaylaştıran dışsal bir unsur olmaktan çıkmış; insanın varoluşu, zamanı ve mekânı algılama biçimini baştan aşağı değiştiren kuşatıcı bir sistem haline gelmiştir. Bu durum geleneksel dinlerin asırlardır tekelinde tuttuğu anlam üretme ve açıklama alanlarını hızla daraltmaktadır. Eserin temel hareket noktası ve ana problemi; tarihsel süreçte teknolojik gelişmeye karşı dini kurumların ve dindarların ürettiği reflekslerin nedenlerini anlamak ve toplumsal gerçeklikle ne ölçüde uyuştuğunu sorgulamaktır.

Teknoloji ve din ilişkisinin tarihsel süreçte deneyimlediği dönüşüm üç ana bölümde ele alınmaktadır. Birinci Bölümde (Sessizlik Dönemi) son derece yavaş bir şekilde gelişimini sürdüren teknolojinin din için bir tehdit unsuru oluşturmadığı, buna rağmen teknolojinin önemini kavrayan dini kurumların onu kendi kontrollerinde tuttuğu sessizlik evresi sosyolojik boyutlarıyla incelenmiştir. İkinci Bölümde (Ret ve İnkâr Dönemi), teknolojinin gündelik hayatı ve zihniyet kalıplarını dönüştürmeye başlamasıyla birlikte dinin geliştirdiği tepkisel refleksler analiz edilmiştir. Bu bölümde teknolojinin, dinin otoritesini sarsan bir rakip olarak görülmeyle başlanmasıyla artan gerilim ve inkâr süreci ele alınmıştır. Üçüncü Bölümde (Kabullenme ve Uyum Dönemi) direnç hatlarının kırılmasıyla birlikte dinlerin özelde dijital mecralara genelde ise bir bütün olarak teknolojik sisteme entegre olma süreci masaya yatırılmıştır. Dinin dijital dünyada varlık gösterme çabalarının, aslında özerkliğini kaybederek tekno-kültürün kıyısında bir alt kültüre dönüşme süreci bu bölümün odak noktasını oluşturmaktadır. Sonuç kısmında

ise tüm bu tarihsel aşamaların ve analizlerin ötesine geçilerek teknolojiye dair nasıl bir gelecek stratejisi izlemesi gerektiğine dair sosyolojik bir öngörü sunulmuştur.

Eseri okuyarak değerli katkılarını sunan Dr. Öğr. Üyesi Orhan AYAZ'a ve Doç. Dr. İsmet TUNÇ'a müteşekkirim. Ayrıca çalışmanın yaz aylarına denk gelen sürecinde bana destek olan, konforlu bir çalışma ortamı sağlayan kadim dostum ve meslektaşım Bahçeler Anadolu Lisesi Müdürü Seydi DEMİR'e ve tüm yönetici arkadaşlara teşekkürlerimi sunarım. Elinizdeki bu eserin, teknoloji-din ilişkisine dair alanyazındaki tartışmalara katkı sağlayarak konuya ilgi duyan tüm araştırmacılara ve okuyuculara yeni perspektifler kazandırmasını temenni ediyorum.

Doç. Dr. Talip Demir
Temmuz, 2026